

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

SOK har avgett följande yttrande över Stockholms stads remiss om vinter-OS och Paralympics 2026.

2017-04-04

Sammanfattning

Det är mycket positivt att utredningen kommer fram till att det är möjligt och önskvärt för Stockholm att ansöka om att anordna vinter-OS och Paralympics 2026 ("Vinterspelen"). SOK delar den bedömningen.

Vinterspel i Stockholm 2026 skulle vara bra för svensk idrott, för Stockholm och för Sverige . Vi skulle kunna sätta en ny kurs för de olympiska och paralympiska spelen, i samklang med de mål om hållbarhet i bred mening som uttrycks i Internationella Olympiska Kommitténs (IOK) Agenda 2020. Precis som när Stockholm stod värd för sommar-OS 1912, bra för Sverige och bra för den olympiska och paralympiska rörelsen. SOK ställer sig därför bakom utredningens övergripande slutsats.

Utredningen har gjort ett antal antaganden för att kunna beräkna de ekonomiska förutsättningarna för att arrangera Vinterspelen i Sverige. Alternativa möjligheter har inte närmare studerats och utredningens förslag är inte ett färdigt och slutligt förslag. Ett koncept ska nu utvecklas som maximerar de positiva effekterna av Vinterspelen och de kvaliteter som IOK efterfrågar. Det är i en sådan helhetsbedömning ett hållbart och vinnande koncept kan preciseras. SOK bedömer att ett samlat koncept, med så många grenar som möjligt i Stockholm, har störst chans att vinna i den internationella konkurrensen. SOK ser fram emot att tillsammans med Stockholms stad och andra intressenter arbeta vidare för att identifiera ett vinnande koncept.

Utredningen redovisar ett IOK-stöd på 6,77 miljarder kronor (782 MUSD). Man har valt att göra en netto redovisning som inte visar hela IOK:s stöd. Med den redovisning av det totala stödet, som tillämpats vid andra vinterspel, skulle siffran vara 8,24 miljarder kronor (952 MUSD). Det blir en extern investering, och en kapitalinjektion, i ett projekt i vårt land som saknar motstycke.

Den ekonomiska redovisningen behöver göras tydligare. Framförallt gäller detta en tydligare definition av och åtskillnad mellan å ena sidan investeringarna och å den andra driftsbudgeten för genomförandet. Enligt IOK:s direktiv ska t ex alla temporära installationer täckas i driftbudgeten och inte belasta en kommunal investeringsbudget.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

Enligt utredningen är genomförandebudgeten i balans utan offentliga bidrag. Intäktssidan är helt baserad på kommersiella intäkter och bidrag från IOK. Inga samhällsekonomiska effekter har tagits in i bilden för att finansiera Vinterspelen.

Samtidigt finns förstås dessa effekter med en uppsida för stat och kommun i form av olika skatter. Enligt SOK:s preliminära beräkningar kan det röra sig om mer än 3 miljarder kronor av driftsbudgeten på drygt 13 miljarder kronor. Vidare finns en ekonomisk uppsida av att arrangera spelen i termer av turistintäkter och marknadsföring av Stockholm och Sverige. Detta är positiva följd effekter för samhället av projektet som väl förtjänar att nämnas.

Olympiska och paralympiska spel bidrar till väsentliga effekter på många områden i samhället. SOK och idrottsrörelsen i stort ser fram emot att föra en konstruktiv dialog med staten, Stockholms kommun och övriga berörda kommuner om en idrottslig kraftsamling på bred front. Satsningen ska utveckla folkhälsan, nå nya grupper och bidra till inkludering och framtidstro, ge många chansen att utvecklas med idrotten, i alla idrotter, samt också sikta på framgångsrika vinterspel 2026. Vinterspelen blir en unik hävstång för satsningar inom idrotten och för idrottens roll i samhället från nu till 2026 och därefter.

Motiv och mervärde

Vinterspelen är så mycket mer än en tävling. Det är ett av världens största idrottsevenemang; vid de senaste vinterspelen deltog 2 780 tävlande från 88 länder och en halv miljard människor följde spelen via TV och andra medieplattformar. Det ger inte bara en unik möjlighet att inspirera många till ett aktivt liv, att utveckla idrotten och dess roll i samhället, utan också en unik möjlighet till marknadsföring för Stockholm och Sverige under många år inför, under och efter Vinterspelen.

Olympiska och paralympiska spel bidrar till väsentliga effekter på många områden i samhället. Vinterspelen kan och bör användas som en hävstång för olika satsningar under åren fram till och efter 2026. Ett projekt som kan bidra till att svetsa samman och inkludera samt öppna nya möjligheter genom att skapa plattformar för innovation och hållbarhetsarbete.

Ett vinter-OS och Paralympics är också en stark inspirationskälla för alla idrottsintresserade, ett projekt som fungerar som motivation för tävlingsidrottare och ungdomar samt som inspiration för breddidrott och en aktiv livsstil för många.

Vinterspelen ska genomföras på det sätt vi vill ha OS och Paralympics. Spel som blir den samlande, hållbara, inspirerande och vitaliserande kraft de ska vara.

Samlande. Själva grunden i Pierre de Coubertins olympiska tanke är dess samlande kraft. Spelen samlar de bästa idrottarna från hela världen; de tävlar tillsammans, bor tillsammans och äter tillsammans. Det är symbolen för att fredlig samexistens är möjlig över alla gränser även i turbulenta tider.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

Dessutom samlar spelen arrangörsnationen under de sju år som förberedelserna sker. Det skulle vara bra för Sverige att ha ett samlande projekt, något att åstadkomma tillsammans, att förbereda och genomföra tillsammans inför hela världen. Ett sådant gemensamt projekt är ett kraftfullt verktyg för integration och inkludering. Många tiotusentals personer kommer ägna mycket tid och energi åt tävlingarna som volontärer och funktionärer. Det är en chans för infödda och nya svenskar att tillsammans engagera sig och samtidigt sträva efter att visa upp Sverige från sin bästa sida.

Hållbara. De olympiska och paralympiska spelen har förändrats. Den olympiska rörelsens nya strategi Agenda 2020, med dess högt ställda ambitioner om social, ekonomisk, miljömässig och demokratisk hållbarhet, passar väl in på Stockholms och Sveriges profil. Vinterspelen är en chans att visa upp ett område där vi ur flera aspekter är världsledande, samtidigt som projektet både kan kräva och skapa inspiration för ännu mer ansträngning för att befästa tätt positionen. Det är också en chans för oss att sätta en tydlig prägel på spelen och visa hur hållbarhet kan bli en integrerad konkret del av den olympiska och paralympiska tanken, ett internationellt föredöme. Vi kan skapa hållbara vinterspel som kan inspirera och samla den olympiska och paralympiska rörelsen, precis som Stockholm gjorde 1912.

Inspirerande. Vinterspelen kan inspirera många människor till en aktiv livsstil även i storstad, även utomhus och även på vintern. Uppmärksamhet på värdet av god hälsa skapas och idrott placeras mitt i det offentliga samtalet under nästan tio års tid. Vinterspelen kommer att motivera idrottare, inte minst ungdomar, till att vilja göra mer och prova nytt. Fleråriga satsningar på nya unga ledare, ”OS i skolan”, prova på aktiviteter för barn och ungdomar samt nya idrottsformer i icke idrottstraditionella miljöer och stadsdelar ges ett sammanhang. Vinterspel på hemmaplan ger inte bara kraft åt Paralympics och paraidrottare med siktet inställt på att delta själva, utan fäster uppmärksamhet på tillgänglighet både för idrott och ur ett större samhällsligt perspektiv.

Vitaliserande. OS och Paralympics ger en möjlighet till vitalisering av svensk topp-, tävlings- och ungdomsidrott. Vinterspelen blir en hävstång för att utveckla idrotten. För det krävs en rejäl satsning från alla inblandade parter: idrottsrörelsen, staden, staten och näringslivet. Med ett samlat engagemang kan OS och Paralympics ge skjuts till att fler ska träna mer, satsa hårdare och nå bättre resultat. Stödet till detta kan och behöver förbättras så att fler tjejer och killar ska ges möjligheter att satsa fullt ut och för att Sverige ska kunna behålla och utveckla den internationella konkurrensnivån. Efter spelen kommer bättre anläggningar att finnas för både tävlings-, ungdoms- och breddidrotten. Stockholm kommer att i direkt anslutning till innerstaden ha anläggningar för skridskoåkning, längdskidåkning och betydligt bättre förutsättningar för utförsåkning.

Det preliminära konceptet

Utredningen har gjort ett gott arbete med att ta fram ett preliminärt koncept för Vinterspelen för att därifrån skapa den ekonomiska kalkylen. Nästa steg är att intressenterna tillsammans arbetar fram ett hållbart och vinnande koncept.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

Stockholms profil och Agenda 2020 ger mycket bra förutsättningar för att hitta ett koncept som ger goda chanser att vinna spelen till Sverige. SOK ser fram emot att i nära dialog med Stockholms stad och andra intressenter identifiera och vässa ett starkt koncept för en ansökan om OS och Paralympics.

I arbetet med att utveckla konceptet kan man med fördel utgå från följande fyra grundstenar:

1. **Förstklassigt.** Vinterspelen måste erbjuda de tävlande och de internationella förbunden förstklassiga förhållanden och förutsättningar vad gäller tävlings- och träningsarenor, tekniska installationer, transporter och boende samt publik.
2. **Ekonomiskt sunt.** Konceptet ska vara ekonomiskt försvarbart, och måste också göras ekonomiskt hållbart. Konceptet har relativt få och små investeringar vilket ger låg finansiell risk avseende tävlingsarenorna. Väl tilltagna tidsplaner ger marginal så att sena dyra akutlösningar helt kan undvikas. För OS-byn gäller detsamma liksom att möjligheten till riskspridning kan tillämpas.
3. **Hållbart.** Vinterspelen ska präglas av hållbarhet och innovationer. Anläggningar ska användas på ett resurseffektivt sätt över tid, och spelen ska bidra till ett uppsving för all idrott i Stockholmsregionen under överskådlig tid. I vissa fall bör permanenta anläggningar byggas, i andra fall passar det bättre med anläggningar som går att skala ned eller plocka bort. Investeringarna i en skridskohall och en nordisk skidanläggning samt bättre backar för utförsäkning är exempel på anläggningar med högt efterbruksvärde som kommer att lyfta vinteridrottsmöjligheterna på lång sikt.
4. **Vinnande.** För att överhuvudtaget kunna ansöka måste Stockholms stad och Sveriges Olympiska Kommitte vara överens om projektets utformning. Det är också viktigt att förstå processen för hur valet av arrangör går till. I september 2019 avgörs frågan genom en omröstning som genomförs av IOK:s ledamöter. Då måste det svenska konceptet för Vinterspelen anses starkare än de andra städernas. Vi måste i konceptutvecklingen vara lyhörda för det som kommer påverka möjligheten att vinna IOK:s omröstning. Vi ska också utnyttja alla fördelar som Stockholms redan starka infrastruktur och tillväxt skapar.

Platserna och fördelningen av tävlingarna är generellt en viktig fråga. SOK ser en styrka i att alla idrotter är representerade med tävlingar i Stockholm, även om inte alla grenar är det.

Åre är en utmärkt lösning för de alpina fartgrenarna. Backar och anläggningar kommer dessutom att utvecklas ytterligare inför VM evenemanget 2019. Samtidigt ger en utbyggnad av de alpina möjligheterna i Stockholm ett mer samlat koncept, framförallt för snowboard och freestyle, samt bättre möjligheter till starkt efterbruk, med andra ord en hållbar och långsiktig satsning. Nivån på utbyggnaden behöver utredas utifrån ett brett perspektiv tillsammans med aktuella kommuner och en samlad bedömning görs som tar hänsyn till olika möjligheter och kommersiella alternativ. När

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

det gäller bob- och rodelbanans utformning och placering så bör också i första hand en kommersiellt gångbar långsiktig lösning i Stockholm utredas.

Utredningen har studerat ett alternativ där backhoppningen placerats i Falun. En noggrann analys behövs av denna fråga. SOK ser möjligheter att arrangera backhoppningstävlingarna i Stockholm, i temporära backar som kan skalas ned till mindre träningsbackar för efterbruk till ungdomar. Detta bör studeras i detalj, liksom kostnaderna i övrigt för genomförandet och hur den ekonomiska riskbilden påverkas av att ha fler OS-byar i konceptet. Att sprida spelen till tre orter påverkar konceptets internationella konkurrenskraft negativt.

En viktig del i ett vinnande koncept är tillgången till en samlad olympisk by i Stockholm, där alla deltagare har sin bas under spelen. Mötesplatsen är en integrerad del av den olympiska och paralympiska tanken. Den olympiska byn är själva symbolen för att aktiva och ledare från olika idrotter möts över nationsgränserna för att, vid sidan av att tävla tillsammans, också bo tillsammans och äta i samma matsal. Det är självklart att en så kallad subvillage ska skapas i befintliga logimöjligheter i Åre, men även deltagarna som tävlar där ska ha tillgång till OS-byn i Stockholm. Vi vet att de aktiva tycker att en samlad OS-by är mycket viktigt.

Ekonomi

SOK:s bedömning är att den genomförandebudget som utredningen lägger fram är rimlig. Budgeten stämmer väl överens med utfallet av Vancouver spelen 2010, där förutsättningarna var relativt likvärdiga de som gäller för Stockholm.

För bredare förståelse behöver ekonomin kommuniceras och budgeten sammanställas på ett mer överskådligt och pedagogiskt sätt, där en tydlig åtskillnad görs mellan investeringar och genomförandekostnader samtidigt som risker och möjligheter utvecklas. Kostnader och intäkter behöver redovisas brutto för att möjliggöra tydlighet och jämförelser med tidigare vinterspel.

SOK vill lyfta fram några viktiga aspekter avseende ekonomin för OS och Paralympics generellt och för Vinterspelen mer specifikt:

Kapitalinjektionen

Utredningen räknar med att Vinterspelen kommer att få sammanlagt 6,77 miljarder kronor (782 MUSD) i stöd från IOK. I själva verket är summan 8,24 miljarder kronor (952 MUSD), detta inkluderar då det totala värdet av bidrag, "value in kind" och medieproduktion som kommer spelen och svensk ekonomi tillgodo. Det blir en historiskt ojämförbar stor extern investering och kapitalinjektion i vårt land.

Som jämförelse motsvarar utredningens beräknade IOK-stöd ungefär Idrottsnämndens i Stockholm sammanlagda driftsbudget – kostnaden för stadens samtliga idrottsarenor mm – i åtta år (2019: 986 miljoner kronor). IOK:s stöd utgör hälften av Vinterspelens sammanlagda

genomförandebudget. En annan jämförelse är att IOK:s stöd är mer än tre gånger så stort som totalt beräknade investeringar i infrastruktur och anläggningar inför Vinterspelen.

Potentialen

Redan arbetskraftskostnaden i projektet innebär en intäkt i storleksordningen 1,5 miljard kronor för stat och kommun i arbetsgivaravgifter och inkomstskatt. Enligt en preliminär beräkning av de sammanlagda skatteintäkterna från genomförandebudgeten i sig kommer skatteintäkterna från Vinterspelen totalt att röra sig om mer än 3 miljarder kronor av driftsbudgeten på drygt 13 miljarder kronor.

Detta, tillsammans med det direkta stödet från IOK, balanserar de ekonomiska riskerna och sätter dem i en tydligare kontext och i ett rimligt perspektiv.

Till detta kommer det som utredningen nämner som väsentliga effekter från tidigare vinterspel, exempelvis Vancouver 2010 - som ökad sysselsättning, större turismomsättning och marknadsföring samt många andra olika typer av evenemang inför och efter själva spelen, vilket ger besöksnäringen intäkter under många år. I Schweiz, där en ansökan om Vinterspelen också utreds, har en arbetsgrupp bestående av representanter för idrotten, näringslivet, politiken och den olympiska rörelsen beräknat värdeskapandet i samband med Vinterspelen till ca 19-25 miljarder kronor.

Att beräkna tillskottet till den svenska ekonomin av Vinterspelen är svårt och behäftat med osäkerhet. Men att ett tydligt positivt tillskott följer av många fler evenemang och arbetstillfällen under flera år, ökade turistintäkter och själva spelens genomförande samt den internationella marknadsföringen (bland annat en halv miljard människor som tar del av Vinterspelen via TV och andra medieplattformar) är tydligt.

Nämnda positiva ekonomiska effekter är inte en del av kalkylen för Vinterspelen och behöver inte ens indirekt beaktas för att få projektet att gå ihop. Dessa effekter är ett rent mervärde för samhället. Det bör göras en analys av dessa effekter och en uppskattning av dess värde för Stockholms och Sveriges ekonomi för att kommande beslutsunderlag ska vara fullständigt.

Riskerna

Det är vanligt och förståeligt att det finns en oro för att kostnadskalkylerna inte håller och att budgeten kommer att överskridas vid stora evenemang. Erfarenheter från tidigare arrangörer av OS och Paralympics ger dock vid handen att eventuella kostnadsökningar är kopplade till infrastrukturella satsningar och inte till genomförandet. Vinterspelen i Stockholm har relativt få och jämförelsevis små investeringar avseende tävlingsarenor, vilket ger låg finansiell risk. Arenorna fyller dessutom ett behov i regionen och bör därför iscensättas snarast, oavsett vilka beslut som fattas beträffande Vinterspelen i Stockholm. Väl tilltagna tidsplaner ger marginal så att sena och dyra akutlösningar helt kan undvikas.

Den enskilt största risken avseende investeringarna är byggandet av stadsdelen som ska användas till OS-by. Den ska stå färdig i exakt rätt tidpunkt för att kunna utnyttjas som OS-by och sedan konverteras till permanenta bostäder. Tidskravet ger en tillkommande risk och förstärker vikten av noggrann upphandling, tidsplanering, återförsäkring och riskspridning. OS-byn planeras uppföras av privata företag. Risken att bostäder i Stockholm skulle förbli osålda eller outhyrda får, mot bakgrund av bostadssituationen, anses vara mycket liten.

Utredningen bedömer att kostnadsbudgeten med 95 procents sannolikhet kommer att stanna i spannet 13,4–14,4 miljarder kronor. Detta är en viktig fråga som behöver studeras och förklaras närmare för att inte riskera att missuppfattas så att en robust budget ifrågasätts på felaktiga grunder.

Rättigheterna

Utredningen räknar med 3,8 miljarder kronor netto i sponsorintäkter. Det är en rimlig uppskattning och nivå, lägre än exempelvis för Vancouver 2010.

De olympiska rättigheterna ägs av SOK. Dessa rättigheter ska efter att Vinterspelen vunnits till Stockholm överföras till evenemangsbolaget (OCOG). SOK förlorar därmed sin möjlighet till egna sponsorintäkter, som idag helt finansierar SOK:s Topp- och Talangstöd. En rättighetsersättning från OCOG ska därför tillföras SOK som kan finansiera den svenska olympiska Topp- och Talangsatsningen fram till vinterspelen, inte bara för vinteridrotterna utan för alla idrotter i den olympiska satsningen.

Realiseringen av sponsorprogrammet är inte bara en fråga om finansiering av Vinterspelen utan ger samtidigt ett nytt sammanhang och en ny arena för de svenska globala exportföretagen att inför världen visa upp sin förmåga till innovativa och hållbara lösningar.

Statens engagemang

Utredningen räknar inte med någon statlig förlustgaranti. Det visar på hur stark ekonomin är i detta projekt jämfört med tidigare ansökningar om OS och Paralympics. Staten måste däremot garantera den externa säkerheten och normala statliga åtaganden för gränskontroll. Arbetet med att analysera och planera säkerhetsarbetet bör startas redan nu.

När det gäller säkerhetsfrågan är det rimligt att se över den gräns utredningen dragit mellan det organisationen för Vinterspelen ska svara för och det staten tar ansvar för. Vid tidigare vinterspel har respektive stat i stort sett tagit ett helhetsansvar för både inre och yttre säkerhet. Ett större statligt ansvar, också mot bakgrund av förväntade skatteeffekter av Vinterspelen, vore rimligt och skulle reducera den ekonomiska risknivån i genomförandebudgeten för OS-projektet ytterligare.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

SOK förutsätter att staten, idrotten och staden, ser Vinterspelen som en unik möjlighet och hävstång att ytterligare öka insatserna för idrott, folkhälsa och en aktiv livsstil.

Förutsättningarna, för alla grenar, behöver stärkas för att fler ska få möjlighet att utvecklas med idrotten men också för ökad internationell konkurrenskraft, inte minst med sikte på framgångsrika Vinterspel. SOK, SPK och RF ser fram emot att föra en konstruktiv dialog med staten i dessa frågor.

Ansvar, samarbete och tidsplan

Det är Sveriges Olympiska Kommitté som lämnar in ansökan om Vinterspelen med en tänkt värdstad. För en ansökan om Vinterspelen krävs att Stockholms stad och SOK kommer överens om koncept och plan för genomförande. En dialog om de mest tidskritiska aspekterna av planeringsarbetet har inletts och nya steg bör tas omgående.

Kontakter med IOK ger vid handen att väsentliga hållpunkterna de närmaste 18 månaderna inför beslutet om värdskapet för Vinterspelen, vilket sker vid IOK:s session i september 2019, ser ut enligt följande:

Sommaren 2017:

IOK:s tidsplan, riktlinjer och informationsmaterial inför ansökan om Vinterspelen presenteras.

Vintern 2017/18:

”Host City Contract 2026” presenteras liksom specifikationer inför den så kallade Candidate City anmälan. Informationsseminarium genomförs för aktuella ansökande olympiska kommittéer och städer liksom ett observationsprogram under vinterspelen i PyeongChang 2018.

Sommaren 2018:

Anmälan för att bli Candidate City ska lämnas in.

Trots att det konceptet ännu inte är färdigutvecklat är det som utredningen noterar av stor vikt att de tillståndsprocesser (inklusive överklaganden) som bedöms ta längst tid startar så snart som möjligt. SOK menar dessutom att planering och byggande av de idrottsanläggningar som behövs i regionen, oavsett Vinterspelen, bör påbörjas snarast. God framförhållning reducerar risk, stärker projektets trovärdighet i IOK:s ögon samt, inte minst, ger snabbare bättre möjligheter i regionen till mer idrott och ett aktivare liv.

Det är av särskild vikt att inleda en diskussion om statens engagemang. För staten skulle Vinterspelen innebära stora värden på flera plan. Ett statligt engagemang förstärker de positiva effekterna av Vinterspelen redan på kort sikt och ökar möjligheterna att kunna vinna och genomföra spelen i Sverige.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ

SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

SOK ser många positiva möjligheter, såväl för idrotten som andra samhällsområden, och både för Stockholmsregionen och Sverige, med Vinterspelen 2026. SOK är redo att "göra armkrok" med Stockholms stad och andra intressenter för att göra verklighet av möjligheterna. Vi måste tillsammans förankra och skapa entusiasm kring Vinterspelen bland alla intressenter. Det krävs bred enighet i idrottsrörelsen, staden, staten och civilsamhället samt stöd från allmänheten för att Stockholm ska kunna vinna och genomföra Vinterspelen 2026.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ